

UZASADNIENIE

Powód (...) Bank (...) S.A. w W. wniósł w postępowaniu upominawczym o zasądzenie na swoją rzecz od pozwanego J. R. kwoty 9 344,22 zł wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi od kwot: 13 400 zł od dnia 04.02.2014 r. do dnia 04.03.2014 r., 410 zł od dnia 04.02.2014 r. do dnia 09.04.2014 r., 9754,22 zł od dnia 04.03.2014 r. do dnia zapłaty i kosztami postępowania według norm przepisanych.

W uzasadnieniu pozwu wskazał, że pozwany jako agent (...) S.A. w dniu 03.02.2014 r. złożył dyspozycję przelewu na rachunek (...) w łącznej kwocie 23 154,22 zł. Na skutek omyłki pracownika powoda powyższe kwoty zostały przelane dwukrotnie, o czym pracownik powoda zorientował się na koniec dnia rozliczeniowego, o czym w tym samym dniu zawiadomił pozwanego. Mimo poinformowania pozwanego przez pracowników Oddziału banku powoda, a następnie dyrektora Oddziału, pozwany zwrócił tylko część błędnie przekazanej kwoty w wysokości 13 400 zł, natomiast co do pozostałej kwoty 9754,22 zł pozwany pismem z dnia 05.03.2014 r. zobowiązał się do spłaty pozostałej sumy w 24 ratach, jednak powód pismem z dnia 11.03.2014 r. nie wyraził na to zgody i wezwał pozwanego do zapłaty kwoty 9 754,22 zł wraz z odsetkami do dnia 17.03.2014 r. Pozwany nie uregulował zobowiązania w określonym terminie i powód pismem z dnia 28.03.2014 r. ponownie wezwał pozwanego do zapłaty w terminie 7 dni pod rygorem skierowania sprawy na drogę sądową. W dniu 09.04.2014 r. pozwany uiścił na rachunek powoda kolejną kwotę 410 zł, zatem do zapłaty pozostała kwota 9 344,22 zł, dochodzona pozwem wraz z odsetkami. Według powoda pozwany pozostaje w zwłoce z dokonaniem zapłaty od dnia 04.03.2014 r. od kiedy dowiedział się o konieczności zwrotu kwoty nienależnie przekazanej.

Ponieważ pozwany w dniu 13.04.2014 r. dokonał wpłaty na rzecz powoda kolejnej kwoty 410 zł, stąd powód pismem procesowym z dnia 21.05.2014 r. zmodyfikował żądanie pozwu wnosząc o zasądzenie kwoty 8 934,22 zł z odsetkami za okres od dnia 04.03.2014 r. do dnia zapłaty i odsetek od następujących kwot: 13 400 zł od dnia 04.02.2014 r. do dnia 04.03.2014 r., 410 zł od dnia 04.02.2014 r. do dnia 09.04.2014 r., 410 zł od dnia 04.02.2014 r. do dnia 12.05.2014 r.

Sąd w dniu 05 czerwca 2014 r. pod sygn. akt I Nc (...) wydał nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym uwzględniając powództwo w całości wraz z kosztami.

Od powyższego nakazu pozwany w dniu 30 czerwca 2014 r. wniósł sprzeciw, wobec czego nakaz zapłaty utracił moc, a sprawa podlegała rozpoznaniu w postępowaniu zwyczajnym. W sprzeciwie od nakazu zapłaty pozwany wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie kosztów procesu i zarzucił, że nie jest posiadaczem rachunku o nr (...), którego posiadaczem jest (...), a pozwany nie posiada upoważnienia do dokonywania na nim operacji za wyjątkiem wpłat, zatem powoda i pozwanego nie łączy żaden stosunek prawny, który uzasadniałby wystąpienie z przedmiotowym roszczeniem – powód nie wskazał podstawy prawnej swego żądania.

Pismem procesowym z dnia 10 lipca 2014 r. powód ponownie zmodyfikował żądanie pozwu ograniczając żądanie do kwoty 8 524,22 zł wraz z odsetkami za okres od dnia 04.03.2014 r. do dnia zapłaty i odsetek od następujących kwot: 13 400 zł od dnia 04.02.2014 r. do dnia 04.03.2014 r., 410 zł od dnia 04.02.2014 r. do dnia 09.04.2014 r., 410 zł od dnia 04.02.2014 r. do dnia 12.05.2014 r. i 410 zł od dnia 04.02.2014 r. do dnia 05.06.2014 r. wskazując iż pozwany w dniu 06.06.2014 r. wpłacił na poczet zadłużenia kolejną kwotę 410 zł, jednocześnie podtrzymał żądanie w zmodyfikowanym zakresie oraz dotychczasowe twierdzenia i wnioski. Następnie w odpowiedzi na sprzeciw pozwanego powód podtrzymał żądanie zmodyfikowane pismem z dnia 10 lipca 2014 r., a dodatkowo wskazał, że pozwany uznał dług i przystąpił do jego spłaty, a nadto podniósł, że kwestia bezpodstawnego wzbogacenia pozwanego nie była kwestionowana, a także że (...) przelało na rachunek pozwanego w (...) nadpłaconą sumę 23 154,22 zł i z tej kwoty pozwany w dniu 04.03.2014 r. dokonał zwrotu 13 400 zł.

Pismem procesowym z dnia 23 września 2014 r. pozwany podniósł zarzut, że w chwili kiedy dowiedział się o błędnym zaksięgowaniu kwoty dochodzonej w sprawie nie był już wzbogacony, gdyż wyzbył się jej przekazując ją na utrzymanie

rodziny i w związku z tym zaproponował ratalną spłatę. Twierdził, że o fakcie wadliwego zaksięgowania wpłaconej przez niego sumy dowiedział się z pisma powoda z dnia 11.03.2014 r., a wobec tego stosownie do art. 409 k.c. obowiązek wydania korzyści wygasł. Kolejnym pismem procesowym z dnia 14 października 2014 r. pozwany sprostował treść swojego pisma procesowego z dnia 23 września 2014 r. w zakresie daty dowiedzenia się o obowiązku zwrotu wskazując dzień 04.03.2014 r. i z tą datą niezwłocznie przelał na konto powoda kwotę 13 400 zł, gdyż taka kwota pozostała mu z kwoty 23 154,22 zł. Pozostałe środki pozwany wydatkował na utrzymanie rodziny i uczynił zadość obowiązkowi zwrotu w granicach istniejącego wzbogacenia.

Pismem procesowym z dnia 01 października 2014 r. powód polemizował ze stanowiskiem pozwanego, w szczególności zarzucił, że pozwany już w dniu zdarzenia wiedział o omyłkowym przekazaniu środków, zatem wyzbywając się korzyści winien był liczyć się z obowiązkiem zwrotu, a w tej sytuacji obowiązek wydania korzyści nie wygasa zgodnie z art. 409 k.c.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Pozwany prowadzi działalność gospodarczą i jest agentem (...) S.A. W dniu 03.02.2014 r. w Oddziale powoda w D. złożył dyspozycję wpłaty na rachunek (...) prowadzony dla (...) w łącznej kwocie 23 154,22 zł (niesporne).

Na skutek błędu systemu kasowego i pracownika obsługującego pozwanego, któremu po zaksięgowaniu dyspozycji wpłat pozwanego nie wygenerowało się potwierdzenie wykonania operacji kasjerka W. N. ponownie zaksięgowała wpłaty powoda i wydrukowała potwierdzenie transakcji, jednak na koniec dnia przy rozliczeniu kasy okazało się, że doszło do błędnego zapisania przez system kasowy podwójnie przyjętej od powoda dyspozycji wpłat na wskazany rachunek bankowy. W następnym dniu W. N. poinformowała pozwanego, który dokonywał kolejnych operacji o błędnej wpłacie i rozmawiała z pozwanym, że jak nie zwróci tych środków ona będzie odpowiedzialna materialnie za ten błąd. Pozwany zadeklarował rozwiązanie problemu. Z pozwanym rozmawiali także kierownik Zespołu Obsługi Klienta G. H. oraz dyrektor Oddziału K. M., którą z powodu wyjazdu służbowego informowano telefonicznie o zdarzeniu.

Dowód: zeznania świadków W. N. i K. M.,

notatka służbowa z dnia 04.02.2014 r.

W dniu 17 lutego 2014 r. (...) S.A. dokonał przelewu na rachunek pozwanego w (...) prowadzony dla P.W. M.J. R. kwoty 23 154,22 zł tytułem (...) (...) na podstawie zlecenia zwrotu nadpłaty przekazanej do księgowości jednostki rozliczeniowej pozwanego, jako agenta.

Dowód: pismo (...) S.A. z dnia 18.09.2014 r.

potwierdzenie przelewu z dnia 17.02.2014 r.

zlecenie zwrotu nadpłaty ze specyfikacji z dnia 13.02.2014 r.

W dniu 05 marca 2014 r. pozwany zwrócił powodowi część błędnie przekazanej kwoty w wysokości 13 400 zł, a co do pozostałej kwoty 9 754,22 zł pozwany pismem z dnia 05.03.2014 r. zobowiązał się do jej spłaty w 24 ratach. (niesporne)

Pismem z dnia 11.03.2014 r. powód nie wyraził zgody na rozłożenie należności na raty i wezwał pozwanego do zapłaty kwoty 9 754,22 zł oraz odsetek od całej sumy 23 154,22 zł do dnia 17.03.2014 r. Pozwany potwierdził odbiór pisma przekazanego mu bezpośrednio w dniu 17 marca 2014 r. Pozwany nie uregulował zobowiązania w określonym terminie i powód kolejnym pismem z dnia 28.03.2014 r. wezwał pozwanego do zapłaty w terminie 7 dni pod rygorem skierowania sprawy na drogę sądową.

Dowód: pismo pozwanego z dnia 05.03.2014 r.

pisma powoda z dnia 11.03.2014 r. i 28.03.2014 r.

Pozwany dokonał wpłat na rachunek powoda 3 rat po 410 zł w dniach 09.04.2014 r., 12.05.2014 r. i 05.06.2014 r. (niesporne)

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo jest zasadne i zasługuje na uwzględnienie w całości, co do należności głównej, natomiast w zakresie odsetek tylko za okres po wezwaniu pozwanego do zwrotu uzyskanej korzyści, co nastąpiło dopiero pismem z dnia 11 marca 2014 r. pokwitowanym przez pozwanego w dniu 17 marca 2014 r.

W pierwszym rzędzie należy jednak zaznaczyć, że żądanie powoda od początku oparte było o bezpodstawne wzbogacenie, na co wskazywał powód już w pozwie, mimo nie powołania podstawy prawnej. Nie jest ona jednak wymagana w postępowaniu cywilnym według zasady *da mihi facta et ego dabo tibi ius*. Zatem w oparciu o wskazane fakty, roszczenie powoda znajduje podstawę w art. 405 k.c. i nast. Dotyczących bezpodstawnego wzbogacenia. W świetle wskazanego przepisu, kto bez podstawy prawnej uzyskał korzyść majątkową kosztem innej osoby, obowiązany jest do wydania korzyści w naturze, a gdyby to nie było możliwe, do zwrotu jej wartości. Przesłankami powstania zobowiązania z bezpodstawnego wzbogacenia są więc: uzyskanie korzyści majątkowej (wzbogacenie), osiągnięcie korzyści z majątku innej osoby (zubożenie), związek między wzbogaceniem aubożeniem oraz uzyskanie korzyści bez podstawy prawnej, przy czym ciężar dowodu w zakresie przesłanek bezpodstawnego wzbogacenia na zasadach ogólnych (art. 6 k.c.) spoczywa na osobie zubożonej tj. powódce.

W ocenie Sądu na wstępie konieczne było rozstrzygnięcie zarzutu zawartego w sprzeciwie, a dotyczącego braku legitymacji procesowej bierniej po stronie pozwanego, gdy wskazywał, że to nie jego rachunek został podwójnie uznany lecz (...). Pozwany zarzucał, że nie łączy go z powodem żaden stosunek prawny. Wprawdzie istotnie wpłata pozwanego została zaksięgowana podwójnie na rachunku (...), jednak jako wpłata pozwanego z tytułu rozliczenia umowy agencyjnej, a która to kwota następnie jako nadpłata z rozliczenia została przekazana przez (...) na rachunek pozwanego w (...) w dniu 17 lutego 2014 r. W tej dacie pozwany bezpodstawnie wzbogacił się kosztem powoda. A więc nawet gdyby uznać, że pierwotnie bezpodstawnie wzbogaconym było (...), to przekazanie kwoty wzbogacenia pozwanemu spowodowało przejście obowiązku zwrotu wzbogacenia na pozwanego, stosownie do art. 407 k.c. Zatem pozwany jest legitymowany biernie jako bezpodstawnie wzbogacony, bowiem przesłanki wzbogacenia nie były w istocie sporne.

Co do zarzutu pozwanego zużycia wzbogacenia i wygaśnięcia obowiązku zwrotu, o czym mowa w art. 409 k.c. wskazać należy na dwie kwestie. Po pierwsze nie dotyczy to sytuacji, gdy bezpodstawnie wzbogacony powinien liczyć się z obowiązkiem zwrotu, o czym stanowi art. 409 *in fine* k.c. Po drugie pozwany nie wykazał nawet, by zużył sumę wzbogacenia w taki sposób, że nie jest już wzbogacony, a to jego obciążał ciężar dowodu w tym zakresie. Jego twierdzenia i zeznania o wyjazdach na narty do Czech i Austrii w bliżej nieokreślonym czasie, a przed wezwaniem go do zwrotu należności, są gołosłowne i niewiarygodne, zwłaszcza w kontekście twierdzeń pism procesowych o zużyciu wzbogacenia na potrzeby rodziny, a ponadto spóźnione procesowo, gdyż mimo niewskazania w pozwie podstawy prawnej żądania, podana w nim, została podstawa faktyczna, że pozwany „jest w zwłoce (...) kiedy dowiedział się o konieczności zwrotu kwoty nienależnie przekazanej”. Według art 503 § 1 k.p.c. pozwany w sprzeciwie obowiązany jest wskazać wszystkie zarzuty, twierdzenia i wnioski pod rygorem pominięcia spóźnionych twierdzeń i wniosków.

Stwierdzić należy, co wynika z zeznań pracownik banku świadków W. N. i K. M., że pozwany już od następnego dnia po dokonaniu wpłaty wiedział, że taka „nadpłata”, wynikająca z podwójnego księgowania, wystąpiła i była przyczyną błędu systemu i kasjerki. Sąd daje wiarę zeznaniom ww. świadków, szczególnie kasjerki, która opisała sposób w jaki doszło do podwójnego księgowania i rozmowę z pozwanym w dniu następnym. Zaprzeczanie tej okoliczności przez pozwanego w kontekście późniejszego zachowania, w tym częściowej spłaty i uznania długu w związku z wnioskiem o rozłożenie na raty jest niewiarygodne.

Co do powinności przewidywania obowiązku zwrotu korzyści poglądy judykatury są ugruntowane i odnoszą się nie tylko do wiedzy o obowiązku zwrotu, ale również o powinności przewidywania. Warto przytoczyć choćby tezę z wyroku Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 21 grudnia 2012 r., I ACa 666/12: „Z art. 409 k.c. wynika, że przesłankami wygaśnięcia obowiązku zwrotu są zużycie lub utrata korzyści, dokonujące się w kwalifikowany i obiektywny sposób, a także brak świadomości okoliczności wskazujących na istnienie obowiązku zwrotu. Nie każde zużycie lub utrata prowadzi więc do wygaśnięcia zwrotu, ale tylko takie, które w sposób wymierny i dający się obiektywnie ustalić powoduje ustanie wzbogacenia, a nadto nie towarzyszy mu określony stan wiedzy wzbogaconego. O zakresie zwrotu świadczenia nienależnego decyduje powinność przewidywania obowiązku zwrotu. "Powinność" oznacza zarówno sytuację, w której zobowiązany do zwrotu wiedział, że korzyść mu się nie należy, jak również sytuację, gdy, co prawda, był subiektywnie przekonany, iż korzyść mu się należy, lecz na podstawie okoliczności sprawy obiektywnie powinien się liczyć z możliwością obowiązku zwrotu.”

Sąd pogląd ten podziela i na gruncie niniejszej sprawy przyjmuje, że pozwany poinformowany przez pracowników powoda o błędnym, podwójnym uznaniu rachunku (...) jego wpłatą, winien liczyć się z przekazaniem mu przez (...) tej nadpłaty i obowiązkiem jej zwrotu powodowi. W tym zakresie powinność przewidywania i liczenia się z obowiązkiem zwrotu istniała przed bezpodstawnym wzbogaceniem, gdyż rachunek pozwanego uznany został dopiero w dacie 17 lutego, a więc dwa tygodnie po uznaniu rachunku (...).

Roszczenie z bezpodstawnego wzbogacenia jest roszczeniem tzw. bezterminowym, wymagalnym po wezwaniu do wykonania (tu zwrotu wzbogacenia) według art. 455 kc.

W niniejszej sprawie pracownicy powoda czekali za dobrowolny zwrot wadliwie zaksięgowanej sumy, zamiast wezwać pozwanego formalnie do wydania korzyści w pierwszym możliwym terminie. Nastąpiło to dopiero pismem z dnia 11 marca 2014 r., które pozwanemu wręczono w dniu 17 marca 2014 r., przy czym w treści pisma określono termin do dnia 17 marca 2014 r. Zatem od tego dnia należą się odsetki za opóźnienie, gdyż świadczenie winno zostać spełnione niezwłocznie, a w niniejszej sprawie pozwany licząc się z obowiązkiem zwrotu miał możliwość zwrotu wzbogacenie niezwłocznie. Dlatego żądanie odsetek za okres wcześniejszy, przed wskazaną datą, także co do sum już przez pozwanego zwróconych, było nieuzasadnione i podlegało oddaleniu.

Mając powyższe argumenty faktyczne i prawne na względzie Sąd orzekł jak w pkt I i II sentencji wyroku.

Ponieważ pozwany po sporządzeniu pozwu oraz w toku sprawy dokonał 3 wpłat po 410 zł, a powód zmodyfikował żądanie ograniczając powództwo z kwoty pierwotnie żądanej 9 344,22 zł należności głównej do kwoty 8524,22 zł, z tego względu Sąd w pkt. III sentencji wyroku umorzył postępowanie co do kwoty ograniczonego powództwa, bowiem wydanie wyroku stało się zbędne, o czym stanowi art. 355 k.p.c.

Ponieważ pozwany przed wydaniem wyroku zgłosił wniosek o rozłożenie świadczenia na raty, na wypadek uwzględnienia powództwa, powołując się na art. 320 k.p.c., to należy wskazać, że nie wykazał, by zachodził po jego stronie szczególnie uzasadniony przypadek wymieniony w tym przepisie, zwłaszcza w kontekście podawanego przez siebie zużycia wzbogacenia na zabawę, dlatego Sąd nie rozłożył zasądzonego świadczenia na raty.

O kosztach procesu (punkt IV wyroku) orzeczono na podstawie przepisów art. 98 k.p.c. oraz § 6 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych i ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej z urzędu Według przepisu art. 98 § 1 k.p.c. strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony (koszty procesu). Natomiast w świetle przepisu art. 98 § 3 k.p.c. do niezbędnych kosztów procesu strony reprezentowanej przez adwokata lub radcę prawnego zalicza się wynagrodzenie, jednak nie wyższe niż stawki opłat określone w odrębnych przepisach i wydatki jednego adwokata, koszty sądowe oraz koszty nakazanego przez sąd osobistego stawiennictwa strony. Do kosztów procesu poniesionych przez powoda należało zaś zaliczyć: wynagrodzenie pełnomocnika w kwocie 1200 zł i opłatę skarbową od pełnomocnictwa w kwocie 34 zł i uiszczoną opłatę sądową w kwocie 447 zł, łącznie 1681 zł.

Postanowieniem z dnia 18 lutego 2015 r. sprostowano oczywiste omyłki rachunkowe odnoszące się do pkt III i IV sentencji wyroku.

ZARZĄDZENIE

1/ odnotować;

2/ odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi powoda i pozwanego;

3/ kal. 14 dni.

19.02.2015 r.